

Vetenskapligt namn: *Impatiens parviflora*

Namnets betydelse: *Impatiens* kommer från det latinska ordet *impatiens*, med hänvisning till hur lätt frökapslarna spritter upp. *Parviflora* betyder småblommig och kommer av latinets *parvus* (liten) och *flos* (blomma).

BLEKBALSAMIN

Impatiens parviflora

Blekbalsamin är en ettårig växt som trivs i skogen och gärna under lövträd så som bok och al. Den hittas också i trädgårdar, parker, skogskanter och avfallsområden som tagit emot trädgårdsavfall. Den är vanligast från Skåne upp till Uppland men finns även längre norrut. Blekbalsamin är ett stort problem i Centraleuropa. Den gror tidigt på våren och börjar blomma redan i maj och ända fram till september.

Ursprung

Blekbalsamin kommer ursprungligen från Centralasien och södra Sibirien. Den första registreringen om växtens förekomst i Europa gjordes 1831 i den botaniska trädgården i Genf, Schweiz. Första fyndet i Sverige gjordes i mitten av 1800-talet. Sen dess har den spritt sig från främst trädgårdar och parker vidare ut i naturen där den har kunnat växa ostört.

Fruktkapslarna är köttiga och öppnar sig explosivt vid beröring.

Så känner du igen blekbalsamin

Blekbalsamin är en upprätt annuell, blir vanligtvis 20–60 centimeter hög, når sällan över en meter. Det är enkelstammad eller är grenad från den nedre delen. Bladen är enkla med en äggliknande form och har tandade kanter. Storleken på bladen är 5–12 centimeter långa och 2,5–5 centimeter breda. Blommorna är små och blekgula med röda fläckar på insidan. Växten gror tidigt på våren och det tar 8–9 veckor från grodd till blomning. Fröna mognar 3–4 veckor senare. Blomningen börjar vanligtvis i maj eller juni och varar till september och växten är självbefruktande.

Sprider sig med fröna

Fruktkapslarna är köttiga och öppnar sig explosivt vid beröring. De är 15–20 milimeter långa, klubbformade och gröna. Det är ett till fem frön per kapsel som sen skjuts iväg cirka tre meter. Fröna kan leva längre än fyra år i fuktig mark. Förökningen sker uteslutande med frön.

Varför ska den inte finnas i Sverige?

Blekbalsamin växer snabbt, sprider sig lätt och kan bilda täta bestånd. Den föredrar fuktiga, skuggiga platser och kan då konkurrera ut inhemska arter. Det saknas kunskap om hur mycket den naturliga miljön påverkas av växten.

Om du hittar blekbalsamin i naturen – rapportera in det till Artportalen via www.invasivaarter.nu

Effekter på den biologiska mångfalden

Blekbalsamin har inte lika stark påverkan på den biologiska mångfalden som sin släkting, jättebalsamin. Men den räknas som invasiv då den förökar sig snabbt, bildar stora bestånd och skuggar marken så att det blir svårt för andra växtarter att gro där. Växten är också giftig och gillas inte av betande djur.

Effekter på samhället

Inga undersökningar har gjorts hittills om vilken påverkan den kan ha på samhället.

Effekter i din trädgård

Blekbalsamin ses som ogräs och går lätt att rensa bort.

Effekter på din hälsa

Växten är giftig.

Blekbalsamin växer snabbt, sprider sig lätt och kan bilda täta bestånd.

Så här utrotar du växten

Blekbalsamin är på grund av sina ytliga rötter mycket lätt att bekämpa. Det gör man genom att dra upp plantan.

Bekämpningsmetoder för små områden

Blekbalsamin är förhållandevis enkel att bekämpa. Slå av växten i markhöjd eller dra upp den då rötterna är ytliga. Dock är det oerhört viktigt att detta görs vid rätt tidpunkt. Om du klipper för tidigt på säsongen skjuter plantan upp nya skott. Gör du det för sent har den hunnit sprida sig med sina frön. När du ska göra det, beror på var i landet du bor. Men en bra riktlinje är när den precis ska till att börja blomma. Om den redan har blommat, och det enbart är enstaka plantor, dra en plastpåse över blommorna och frökapslarna, och dra sen åt. Och därefter dra upp plantan.

Eftersom fröna är livskraftiga i flera år bör du kontrollera området för att vara säker på att den är borta.

Bekämpningsmetod för större bestånd

Klipp ner växten antingen för hand eller med en maskin. Gör snittet så nära marken som möjligt. Bästa tidpunkt är när den precis ska till att blomma. Gör om nerklippningen senare undersäsongen för att ta bort växter som kommit upp på nytt eller grott senare. Glöm inte att kontrollera växtplatsen minst två år framåt och upprepa processen om nya plantor kommer upp.

Marktäckning är också en metod som fungerar men det är effektivare och billigare att dra upp eller klippa ner växten.

Blekbalsamin i rabatten

Har du fått in blekbalsamin i en rabatt med andra växter kan du enkelt dra upp plantan för hand. På så sätt skadar du inga av dina andra växter.

Hantering av växtmaterial

Var försiktig vid hantering av växtavfall och jordmassor då de kan innehålla frön. Allt växtmaterial ska läggas i en hel sopsäck, som sen sluts ordentligt och körs till den kommunala återvinningscentralen. Där klassas som brännbart avfall, ej som trädgårdsavfall. Kontrollera först om återvinningscentralen tar emot växtmaterial med blekbalsamin. Alla gör inte det. Väl på anläggningen ska den läggas i specialcontainer inkom för invasivt växtmaterial eller bland brännbart. Absolut ej på komposten!

Endast i undantagsfall kan växten komposteras och då utan frökapslar. Blöt plantorna och lägg dem i en sluten plastpåse för att ruttna och därefter läggs de i komposten. Använd täckta komposter så att fragment inte kan blåsa iväg och bidra till nyetableringar.

Kemisk bekämpning

Blekbalsamin ska ej bekämpas med kemiska bekämpningsmedel.

Misstas för blekbalsamin

Blekbalsaminen kan förväxlas med sin släkting jättebalsamin som är betydligt mer invasiv. Jättebalsamin är betydligt högre och har stora rosa blommor. Se jättebalsamin för mer info. Den kan även förväxlas med släktingen, springkorn. Det du kan se skillnad på är att springkorns blommor är betydligt större och mer klargula. Springkorn räknas som en inhemsk art.

Fakta om blekbalsamin

- *Blekbalsamin sprider sig fort med hjälp sina frön och bildar snabbt mycket stora bestånd.*
- *Trivs i fuktiga områden, gärna i lövsjögårdar och längs med vattnet.*
- *Många bestånd har fått sin början i trädgårdsavfall som dumpats i naturen.*
- *Nya bestånd kan orsakas av att frön följer med vattendrag.*
- *Blekbalsamin är lätt att kontrollera och bekämpa.*
- *Plantan är giftig för människor och gillas inte av betande djur.*

